

Inventering av 6 st skogslönnar på Torkelsgatan vid Kvarntorget i Uppsala

Bild 1. Skogslönnar längs Torkelsgatan

Lund 2017-04-04

Arne Mattsson
Trädkonsult i Skåne AB
072-700 99 07

www.tradkonsult.nu

Arne Mattsson
Mobil: 072-7009907
Epost: arne.tradkonsult@gmail.com

Trädkonsult i Skåne AB
Org. nr: 556910-2063
Mellanvångsvägen 41
223 55 Lund

Bakgrund

På Kvarntorget i Uppsala planeras en detaljplaneändring som medger uppförande av bostadshus, 3, 5, respektive 11 våningar. I samband med denna förändring behöver 6 st skogslönnar avverkas. Befintliga skogslönnar kommer att stå i stort sett i linje med det nya husets fasad. Under byggtiden krävs utrymme ända fram till cykelbanan för att kunna uppföra byggnaden. För att kunna avverka dessa träd krävs en dispensansökan för biotopskydd då det betraktas som en allé. (Vad är en allé? Se bilaga 1.)

Inventeringsresultat

Längs Torkelsgatan vid Kvarntorget i Uppsala finns en allé bestående av två rader träd den ena raden, 7 st parklindor (*Tilia x europaea*) som står på allmän platsmark. Den andra raden, 6 st skogslönnar (*Acer platanoides*) som står på kvartersmark. Träden har besökts vid två tillfällen, den 8/3 och den 24/3. Skogslönnarna har inventerats enligt Standard för trädinventering i urban miljö 2.0 (Johan Östberg) bilaga 2.

Skogslönnarna står idag 6,25 m från fasad och är planterade i en 2 m bred remsa täckt med en så kallad "Pelleplatta". På båda sidorna är marken hårdgjord. Flera av träden har en kronutbredning som nästan når fram till befintlig fasad. Det är enbart skogslönnarna som står på kvartersmark och som påverkas så pass mycket av husbyggnationen att de behöver tas bort. Den nya fasaden kommer att komma i linje med fastighetsgränsen utmed Torkelsgatan. I stort set där cykelbanan börjar.

Bild 2. Trädnumrering

Alla skogslönnar bedöms vara ca 50 år gamla.

Träden bedöms inte ha något större naturvärde. Det fanns inga rödlistade arter på träden och det fanns inga håligheter för hålbbyggande fåglar och fladdermöss.

Träd nummer 1 är i god kondition och utan skador, men med några mindre döda grenar (ganska normalt).

Träd nummer 2 är i god kondition men har en mindre stamspricka med tendens till så kallad våtved.

Träd nummer 3 är i något sämre kondition med flera mindre döda grenar (ganska normalt).

Träd nummer 4 är i dålig kondition med ett flertal döda grenar och med hämmad tillväxt.

Träd nummer 5 är i god kondition utan skador, men med några mindre döda grenar (ganska normalt).

Träd nummer 6 är i sämre kondition med hämmad tillväxt, troligen beroende på att trädet är helt omgärdat med hårdgjord yta. Trädet har också en del mindre döda grenar.

Trädnr	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Stamdiameter i cm	Krondiameter i m	Höjd i m	Ålder	Krona	Stam	Rot	Vitalitet	Risk	Kommentar
1	Acer platanoides	Skogslönn	37	6	8 - 9	Ca 50 år	1	1	5	1	1	Kronan 3 m från byggnad
2	Acer platanoides	Skogslönn	44	9	8 - 9	Ca 50 år	1	2	5	1	1	Kronan 0,5 m från byggnad, enstaka döda grenar i kronan, mindre stamspricka med våtved
3	Acer platanoides	Skogslönn	36	7	8 - 9	Ca 50 år	2	1	5	2	1	Kronan 1 m från byggnad, flera mindre döda grenar i kronan
4	Acer platanoides	Skogslönn	32	5	6 - 7	Ca 50 år	3	1	5	3	2	Kronan 3 m från byggnad, ett flertal döda grenar i kronan, hämmad tillväxt
5	Acer platanoides	Skogslönn	43	9	7 - 8	Ca 50 år	1	1	5	1	1	Kronan 1 m från byggnad, enstaka mindre döda grenar i kronan
6	Acer platanoides	Skogslönn	29	5	7	Ca 50 år	2	1	5	2	1	Hämmad tillväxt är helt omgärdad av hårdgjord yta

Bilaga 1.

Vad är en allé?

Definition i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd.

Biotopens kännetecken och avgränsning

- En allé ska bestå av minst fem lövträd som är planterade i en enkel eller dubbel rad för att omfattas av biotopskyddsbestämmelserna. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd, vilket innebär att mer än hälften av träden ska vara vuxna.
- Med vuxna träd avses träd som mäter minst 20 cm i diameter i brösthöjd eller har uppnått en ålder av 30 år (det som först uppnås).
- För befintliga alléer med träd som har planterats som kompensationsåtgärd för nedtagna vuxna träd bör skyddet fortsätta att gälla även om inte en övervägande del av träden är vuxna efter nyplanteringen.
- Träden i en allé behöver inte vara levande. Döda träd omfattas av skyddet så länge de står kvar i allén.
- Förekommande trädslag i alléer kan variera. Ofta utgörs trädslaget av ädla lövträd. I norra Sverige dominerar dock ofta björk. Även andra triviala lövträdsarter, liksom främmande trädslag, kan förekomma i alléer.
- Frukträd kan ingå i alléer. Rader av frukträd som ingår i en frukträdsodling och ligger i anslutning till en väg eller i ett i övrigt öppet landskap omfattas dock inte av biotopskyddsbestämmelserna. Om rader av frukträd omfattas av skydd får därför bedömas i varje enskilt fall.
- Med rad avses att träden står i en någorlunda rät linje, vilket ofta tyder på att träden är planterade.
- Det kan vara svårt att bedöma om träd är planterade eller självtablerade. Hur träden har etablerats är dock inte avgörande om definitionen är uppfylld i övrigt, och det framgår att träden är skötta med syftet att skapa en allé. Större eller mindre inslag av självsådda träd i en trädrad kan således accepteras om dessa, såvitt kan bedömas, har bevarats för att utgöra en del av en allé.
- Biotopen omfattar trädradens hela längd. Det område som ingår i biotopskyddsområdet avgränsas till bredden normalt av trädens rötters utbredning. Detta område kan ofta uppskattas som den dubbla krondiametern i lerjordar och den tredubbla i sandjordar. En annan metod för att uppskatta utbredningen av alléträdens rötter är att multiplicera trädets stamdiameter med 15.

- Längden på alléer kan variera. Det finns inte angivet något största eller minsta inbördes avstånd mellan enskilda alléträd i definitionen för alléer, varför det får bedömas i varje enskilt fall hur långt eller kort avståndet mellan enskilda träd i en rad kan vara för att raden ska omfattas av skyddet för alléer.
- Det behöver inte vara jämna avstånd mellan träden i en allé eftersom tidigare träd kan ha dött utan att ersättas.
- En enkel eller dubbel rad med lövträd ska antingen vara belägen längs en väg, eller det som tidigare har utgjort en väg, eller i ett i övrigt öppet landskap för att omfattas av biotopskyddsbestämmelserna. Om trädraden är belägen i ett i övrigt öppet landskap behöver den inte vara belägen längs en väg eller det som tidigare har utgjort en väg.
- En enkel eller dubbel rad med lövträd som inte är belägen vid en väg eller en före detta väg, utan i ett i övrigt öppet landskap, omfattas av definitionen även när den är belägen i kanten av ett i övrigt öppet landskap. Med ett i övrigt öppet landskap avses områden som inte utgörs av skogsmark eller tät bebyggelse, och där det finns möjlighet till utblickar i de flesta riktningar. Endast en mindre del av utblicken begränsas av intilliggande bebyggelse eller skog. Det innebär att trädrader i gränsen mellan åkermark och skogsmark, i öppna parker och på begravningsplatser eller andra öppna områden kan omfattas av skydd om de inte är belägna i omedelbar anslutning till bebyggelse och det inte finns särskilda bestämmelser i en detaljplan som reglerar hur allén ska skötas och utvecklas, eller som på annat sätt begränsar skyddet.
- En enkel eller dubbel rad med lövträd som är planterad längs en väg i en tätort omfattas normalt av biotopskyddsbestämmelserna om den inte är belägen i omedelbar anslutning till bebyggelse och det inte finns särskilda bestämmelser i en detaljplan som reglerar hur allén ska skötas och utvecklas, eller som på annat sätt begränsar skyddet.
- En enkel eller dubbel rad med lövträd som är planterad som en allé längs en väg i skogsmark omfattas normalt av biotopskyddsbestämmelserna.
- En rad med lövträd i skogsmark som inte är planterad längs en väg, eller en före detta väg, omfattas inte av skyddet eftersom den inte är belägen vare sig längs en väg, en före detta väg eller i ett i övrigt öppet landskap.
- En rad med lövträd i skogsmark som ingår i ett skogsbestånd, och som är planterad för skogsbruksändamål i närheten av en väg, omfattas inte av biotopskyddsbestämmelserna
- Vad som ska innefattas i begreppet väg vid tillämpning av biotopskyddsbestämmelserna får bedömas i varje enskilt fall med utgångspunkten att begreppet bör betraktas vitt. Viss ledning kan hämtas från förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner. Enligt 2 § i denna förordning är definitionen för väg följande:
  1. En sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon,
  2. en led som är anordnad för cykeltrafik, och
  3. en gång- eller ridbana invid en väg enligt 1 eller 2. När det gäller alléer som biotopskyddsområden bör i vissa fall även en gångväg kunna betraktas som väg, även om den inte faller in under någon av punkterna 1-3.

Bilaga 2.

Inventeringsmetoden följer Standard för trädinventering i urban miljö 2.0 (Johan Östberg). Här visas tillämpliga delar av standarden.

2. VITALITET OCH SÄKERHET

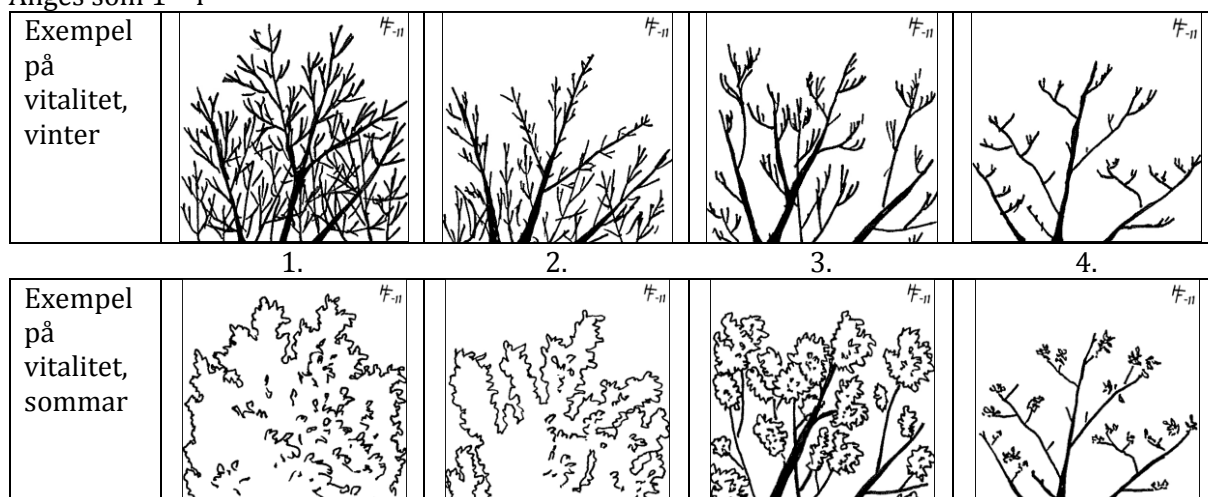
2.1 VITALITET

2.1.1 VISUELL BEDÖMNING AV VITALITETSKLASS föreslagen standardparameter

Vitalitet är ett mått på trädets livskraft. Vitaliten anges som en visuell bedömning av trädets kronstruktur efter tabellen och bildexemplet nedan. Vitalitetsbedömningen kommer från en tysk manual (Roloff, 2001). Bildexemplen är för en bok (*Fagus sylvatica*) på vintern och sommaren.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	God kvalitet	Trädet kan ha skador, men tillväxten och övervallningen är ändå god. Tät krona med god skotttillväxt. Kronans ljusgenomsläpplighet: 0-10%
2	Måttlig vitalitet	Något begränsad tillväxt. Vitalitet 1-träd kan tidvis vara i denna vitalitetsnivå på grund av bland annat torka. Kronans ljusgenomsläpplighet: 11-25%
3	Dålig vitalitet	Trädet har en dålig vitalitet med mycket begränsad chans till återhämtning utan genomgripande insatser. Kronans ljusgenomsläpplighet: 26-60%
4	Mycket dålig vitalitet	Trädet är i mycket dåligt skick. Kronans ljusgenomsläpplighet: 61-99%

Anges som 1 - 4

2.2 SKADOR

2.2.1 SKADEKLASS

Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas exempelvis markkompaktering genom ett flertal överfarter eller då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimning. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast tänkta som en vägledning för inventeraren, då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att för att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns.
2	Lindriga	Lindriga beskärningsskador, mindre rothalskador, mindre mängd markkompaktering eller grävskador. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av antingen stambasens omkrets, stammens omkrets, kronans volym eller markytan under trädets krona.
3	Måttliga	mindre toppröta, mindre rötangrepp, markkompaktering eller grävskador. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av antingen stambasen omkrets, stammens omkrets, kronans volym eller markytan under trädets krona.
4	Svåra	Svåra skador, exempelvis större rötangrepp, lossnande bark in till veden, markkompaktering eller grävskador. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av antingen stambasen omkrets, stammens omkrets, kronans volym eller markytan under trädets krona.

2.4 RISK OCH SÄKERHET

2.4.1 RISK FÖR PERSONSKADA ELLER MATERIELLA SKADOR

Risk definieras enligt Svensk Standard 990000 (2014) som: "Osäkerhetens effekt på mål". Svensk Standard 990000 (2014) har vidare följande anmärkningar:

ANM. 1 till termpost: Inom trädvård är en effekt en negativ avvikelse från det förväntade.

ANM. 2 till termpost: Inom trädvård kan osäkerhet leda till skada eller värdeförlust.

ANM. 3 till termpost: Mål kan ha olika aspekter (såsom ekonomiska värden, hälsa och säkerhet).

ANM. 4 till termpost: Risker karaktäriseras ofta genom hänvisning till potentiella händelser och konsekvenser eller genom en kombination av dessa.

ANM. 5 till termpost: Risker uttrycks ofta i termer av en kombination av en händelses konsekvenser och därtill relaterad sannolikhet för förekomst.

ANM. 6 till termpost: Osäkerhet är det tillstånd, även partiellt, av bristande information som relaterar till förståelse för eller kunskap om en händelse, dess konsekvenser eller sannolikhet (baserat på risk men förändrat i ANM. 1 till termposten).

Ursprungskällan för riskdefinitionen är SS-ISO 31000:2009, *Riskhantering – Principer och riktlinjer*.

Förvaltaren bör själv ange inom vilken tidsram som träd i de olika risknivåerna ska åtgärdas/ombesiktigas.

Risk anges enligt standarden som nivåer, 1-4, enligt tabellen nedan.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	Låg risk	Trädet visar inga tecken på risk för person eller egendom under överskådlig tid.
2	Måttlig risk	Trädet kan innebära viss risk för egendom eller person.
3	Hög risk	Trädet innebär en hög risk för egendom eller person.
4	Mycket hög risk	Trädet innebär en mycket hög risk för egendom eller person.